

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adhatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyilvántér- és felzárólapok.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peitser térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilvántér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legelészerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Rongyos egyesület.

A gömörmegyei közművelődési egyesület rimaszombati körének folyó hó 9-ikén tartott gyűlésében egy igen életrevaló eszmét pendített meg megyénk köztisztelőiben és szeretetben álló tanfolyelölje, midőn indítványozta, hogy a kör választmánya — egyetértve a rimaszombati- és vidéke jótékony nőegyletével — gyűjtse össze a félig-meddig elviselt, vagy divatból kiment ruhákat, s ezekből egy kis átalakítás és rendbehozás után, készítsen különféle öltönyöket a. on szegény sorsu iskolaköteles gyermekek számára, kik a fogyatékos ruházat miatt az iskolát vagy épen nem, vagy csak egészségök veszélyeztetésével gyakorolhatják a téli időszak alatt.

Az eszme, — melynek mi már ezelőtt mintegy egy nyolcz évvel épen ezen lapok hasábjain kifejezést adtunk — minden kétségen kívül magasztos, sőt ha valóságga válhat, következménye valóban nagy horderejű leendő.

A kör választmánya örömmel fogadta ezen indítványt, bár némely tagjai — figyelembe véve a végrehajtás körül felmerülhető nehézségeket, nem különben azt, hogy egyesek — különösen oly helyeken, hol a segélyezendők vagyoni állása kellőképp nem ellenőrizhető, — vissza is élhetnek az intézők bizalmával, — kétségbe vonták ennek megvalósíthatóságát. S épen ezért helyén valónak tartjuk röviden elmondani, hogy miképen jártak el e tárgyban Kolozsváron ez előtt mintegy 10—12 évvel, s figyelembe véve a mi körülményeinket, igyekeznünk fogunk kimutatni, hogy miképen volna ez nálunk legelészerűbben — tekintettel az eszme nagy horderejére — keresztül vihető.

Ugyanis tapasztalván némelyek azt, hogy különösen népesebb vidéki városainkban temérdek, részint csak félig-meddig elviselt, részint pedig divatból kiment ruhanemű kerül évenként szibarus kézre, még pedig oly jutányos árért, mi alig jöhet számításba, s így 50—100%-et is biztosít az illető vevőnek: összeállítottak, s egy felhívást bocsátottak a

közönséghez, hogy az elvesztegetendő ruhaneműket egy erre vállalkozó bizalmi férfhoz küldjék el, akik pedig tehetik fillérekkel járuljanak az eszme megvalósításához. — A ruhaneműek szekér számra jöttek, innen-onnan egy pár forint is gyűlt össze. — Az ekként beadott ruhaneműket az egyesületnek ezen célra fogadott szabója és varrónője kitisztította, kijavította, átalakította s csinált a nagy ócska ruhából újat 6—12 éves gyermekek számára. — A bizottságnak más tagjai összeírták a ruhátlan gyermekeket úgy a város falain belül, mint a szomszédos falvakban, megbírálták az illető szülők vagyoni állását, figyelembe vették, hogy a gyermekek ruhátlanágának okai a szülők rendetlen életmódjában, vagy pedig más körülményekben rejlik-e, s midőn egyiknek másiknak gyermekeit ruhával ellátták, hogy iskolába járhassanak, ugyan akkor figyelmeztették azon szülőket, — kik szegénységüknek önmaguk voltak okai, — tisztességesebb s moggondolhatóbb életmódra. Ezen eljárás által kettős célt érttek el. — Ugyanis a gyermekek járhattak iskolába a téli időszak alatt egészségük cozzkázatása nélkül is, más részről pedig tanácsadói, erkölcsi bíráivá lőnek azon szülőknek, kik keresményüket — különösen falu helyen — az ivóházakban költik el.

E testület ma már mintegy 80—100 gyermeket lát el ruhával évenként, s hány szüle folytattatendesebb és takarékosabb életmódot, mióta e testület működését megkezdette?

Ugy hisszük, Rimaszombatban sem járhatunk el másképen. S itt az eszme megvalósíthatása annyival inkább kivihető, mert ez, bár szűkebb körben, a helybeli nőegylet által már életbe van lépette, amenyiben e testület árvait ruhaneművel is segélyezi évenként. — Keressék meg a felvetett eszme bajnokai a nőegyletnek kormányzóit, s együttesen forduljanak a nagy közönséghez; mi hisszük, hogy az eredmény meglepő leendő, s ha figyelembe vesszük, hogy ez által erkölcsileg hathatunk a magukról megfélekedezett szülőkre s az iskolákat nyit-

juk meg oly gyermekek előtt, kik azt a törvény szigorára alig gyakorolhatják, oly célt érünk el kevés jóakarattal és áldozatkézséggel, melynek hatása kiszámíthatatlan, és a melynek megvalósítása társadalmi életünkre hasznos, az intézőkre nézve pedig dicsőségteljes leendő.

Alakítsuk meg a „Rimaszombati rongyos egyesületet!“

A „Gömörmegyei magyar közművelődési egyesület“ közgyűlése.

E közgyűlésről, mely örvedetesen nagy számú látogatottságnak örvedett, s a megjelentek általános érdeklődése közt folyt le, a következő tudósítás fekszik előttünk. Jelen voltak: Török Bálint elnök, Csider Károly, Mihalik Dezső alelnökök, Groó Vilmos egyesületi igazgató, Dapsy József e. pénztáros, továbbá Abonyi Pál, Beeske Bálint, Bornemisza László, Dapsy Vilmos, Fülep Beniamin, Guha Viktor, Fáy Barnabás, Fáy Gusztáv, Fáy Gyula, Fáy Viktor, Fábry János, Fridrich Vilmos, Hámos Antal, Hámos László, Holló Agoston, Káposztás József, Kollner Pál, Koreny Gyula, Kubinyi Gusztáv, Madarász Pál, Máriaassy Andor, Máriaassy László, Marton János, Molnár Lajos, Nagy Zoltán, Pazar Gusztáv, Perjessy László, Prékopa Károly, Rőezey István, Sárközy Gyula, Saxinger Ottó, Scholez Miksa, ifj. Sütő István, Stefanosok Károly, Szabó György, ifj. Szabó László, dr. Szabó Samu, Szentiványi Árpád, Szentmiklóssy Sándor, Szontagh Zoltán, Törköly József, Wagen-sommer János és Szabó Lajos stb.

1. Elnök üdvözölve a szép számban összegyűlteket, a közgyűlést következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyűlés!

A midőn egyesületünk évi rendes közgyűlésének elnöki székét ezuttal másodízben foglalom el, mindenekelőtt hazafias örömmel üdvözölöm egyesületünknek azon tisztelt tagjait, kik a jelen közgyűlésre megjelenni sziveskedtek, megjelenésük igazolja azt, hogy élénk figyelemmel kísérik azon nemzeti mozgalmakat, melyek az egész hazát illető érdekek előmozdítását célozzák.

Hazánk ezredéves multja tanuskodik arról, hogy birjuk mindazon kellekeket, melyeket minden életképes fajnak hazája fenntartása érdekében bírnia kell, és ha e vérrel szerzett földet továbbra is megtartani, s jövőjét biztosítani akarjuk, akkor az előre haladottabb nemzetek példáján okulva, mindenekelőtt nemzetiségünk gyarapodását s az általános nemzeti közművelődést kezdünk elő.

Ösztönszerűleg alakultak e célra, a közművelődés

T Á R C Z A.**Tornáczomon ülök . . .**

Tornáczomon ülök, az őszi nap
Verőfényén merengve esendesen.
Lelkem, szárnyát kibontva, szálltova
Erdőn, mezőn, kékellő hegyeiken.

Néma hervadt halmokon suhan át,
Sárgult avar, tarolt tájak felett.
Megérinti szárnyával a mezőt,
Megilleti a ringó levelet.

Majd borongó felhővé változik,
S egy bús érzés míg mélyen áthatott:
Pilláimon könny könnyet érve ejt
Borongó lelkem hulló harmatot.

Zörög, zörög a haraszt, míg elém
Sziszszene hangot adva hullana:
Mint ha hidegebb lenne a világ,
S a hervadás is jobban fajna ma.

Bús őszi dalt hoz a szellő felém.
Halott vidékről, halott őszi dalt,
Hallok panaszos, fájó hangokat,
Bennök keserű, elnyomott sohajt.

Vagy tán esalódnáta, nem madár dal az,
Nem a liget költőjének dala,
Nem a levél sziszszene; az a sohaj,
Az én fájó, bús szívem sohaja.

El innen, el! a kép oly leverő,
Be! tán szobámba nyugalom fogad,
Ha ott merengve elálmodozom,
Tán e merengés békét, eayhet ad?

Talán megnyugváva lelke száll reám,
Sebem tovább, megnyugva hordozom? . . .
— Mind hasztalan, ott is fáj, a mi fáj,
Ott is az elmúlásról álmodom.

Borsody Béla.

Fővárosi levél.

Budapest, 1887. október hó.

Beülottak a komor őszi napok. Metsző északi szél sívít végig a terek lemeztelenített fái között, s az utcán járól arcáról szinte leolvassuk azt a kellelenséget, melylyel szobájukat elhagyják. Nem így a fővárosi erémeje, mely ilyenkor tartja bevonulását, magával hozva a kedélyt, a hangulatot azok részére, kikre nincs hatással az idő változása, no meg a kiket egyéb gond nem kösztet a visszavonultságra, a merengésre. Pedig mily rendkívüli hatása van az idő szeszélyének az emberek hangulatára; s kit ezenfelül más gondok is emésztenek, nehéz szívvel ugyan, de teljes resignációval köt ki a magány enyhet nyújtó partján, s gondolataiban elmélyedve egyedüli vigasztalójának képzele a kellemes reminiscenciákat. Annak pedig, ki nem szándékosan tartózkodik a vigasztalódástól, — mert sokan vannak ilyenek is — erre bőven nyílnék alkalma a fővárosban, melynek az idei ősz, elég élénk színezetet adott.

Mindjárt beköszöntőül az új országgyűlési cycles, — valamint a főrendiház — megnyitása — megannyi ünneplésség — képezték tárgyát a fővárosiak élénk érdeklődésnek, nem is említve a Deák Ferencz szobra leleplezésének ünnepies alkalmát, melynek fényét nagyban emelte a király jelenléte, s melyen az ország néhány vidéke küldöttség által volt képviselve.

Ez időtájjra esik a eze glé diek országszerte nagy port vert felrándulása a fővárosba. Komjáthynek mandátumától való „elbucsztatása“ czéljából. E szokatlan látványtól csak a kongresszusok sorozata nyújtott érdekebb képet. Említésre méltó ezek közül a „közművelődési kongresszus“, mely nagyszámú érdeklődők részvétele mellett folyt le. E kongresszus folyamán tünni voltunk egy érdekes incidensnek is, melynek főhőse, Sándor József az E. M. K. E. titkára, felidézte emlékünkből nagy Széchenyit — en miniature, — mikor a magy. tudom. akadémia felállítására évi jövedelmét, 60.000 fitot ajánlotta fel. Sándor ugyanis — mint a hírlapok is felemlítették — arany óráját és összes nála levő ékszereit felajánlotta közművelődési célokra. Az élte delén levő uri embert olyan ex'asiba hozta a hazafias lelkesedés heve, hogy egyik szomszédom

ily szavakra fakadt: „Dem fehlt etwas. Alles umsonst, da kann selbst die Rettungsgesellschaft nicht mehr helfen!“*) (Méltatlan gúny! Szerk.)

Nem kevésbbé érdekes volt a hygienikusok itt tartózkodása, mikor is alkalmuk nyílt meggyőződni arról, hogy mégsem oly nagy ellenségeink a külföldienek nekünk „barbar magyaroknak“, (ha ezzel szemben nem áll elő valaki, hogy látogatáskor csak megbecsüli magát a vendég!) Jól esett a tudós arcokon szemlélnünk az elragadtatás, bámulat és megelégedés váltakozó kinyomatát. Egy dolgon azonban aligha tetszett nekik. Az egyetemes orvoskari intézeteket ugyanis sorra járva, eljutottak a Kovács tanár sebész kórodájára is, hol a híres professor annyira magasztalta a kórodáján fenálló intézkedéseket, hogy szinte erővel akarta elhíttetni a tudós férfakkal kórodája páratlanóságát, ékes (!?) német nyelven, mely eszembe juttatta az alföldi embert, ki Bécsben fagyaltot kért: „Es ist mir zu hajs, geben sie mir Ais“ s fogyasztás közben így kiáltott fel: „No, das ist wirklich auszuzeichnen, aber zu wenig paprika!“ Ennek megtörténteért nem mernék kezességet vállalni, de hát: „Si non e vero, o beis trovato.“ E mellett azonban köszönet illeti meg a tudós urakat, legalább itültük hathatós „titulus bibendi“ ul szolgált.

Kétségkívül egyike volt legérdekesebb látványosságainknak a ló v e r s e n y e k s o r a, mely csak a napokban ért véget. Az őszi „meeting“ felvillanyozza, valóságos lázba hozza itt a társadalom csaknem minden rétegét. A futtatás napján programot lépten-nyomon kínáló hordárok tömkelegéből csak nagy ügyvel-bajjal menekülhet a jár-kező. Az Andrassy-uton könnyen száguldó, tüzes parapik röpítik a „telivér mágnások“ at, kik duzzadt tárczával jelennek meg a versenyterén, hogy milyennel térnek vissza, a totalisateur, illetve Fortuna istenasszonya a megmondhatója. A totalisateur különben már sok rosznak volt okozója. Önök alig képzelik, hogy ez a „kórság“ már a gyermekek között is óriási dimenziókat ölt, különösen a vidékről ide kerültek között. Otthon persze nem is sejtji a „papa“, hova lehetett oly hirtelen a gyerek „gázsi“-ja. Erdekes nézni,

*) Ennek baja van, hasztalan mind en fánccás, nem segít ná ezen maga mentőegyesület sem!

előmozdítását ezéző egyesületek országoszerterte, s midőn ezt tették, érezték jól, hogy évszázadok mulasztásait kellett pótolniok. Társadalmi uton fejlődtek e mozgalmak, s a hazafias kitartás s lelkesedés eredménye már most is az, hogy a hazában keletkezett hasonezélű egyesületek ezéjüik kivételére 100 ezrekkél rendelkeznek — állandó lelkesedés s kitartás mellett érhetjük el tehát a célzt — s akkor, de csak is akkor teljesülhet a költőnek íhletett jóslata is, hogy „minden ember legyen ember és magyar.”

Elésszük tehát a lelkesedést mi is, s legyenek uraim önök is apostolai e szent ügynek, s kövessenek el mindent, hogy számba vehető ember ne hiányozzék soraink közül; nehéz s válságos anyagi viszonyok között élünk, igaz, de aki barátját hön szereti, azt nem riaszthatják vissza a tettekől még nekezebb napok eseményei sem.

Hja egyesületünk még mindig a kezdet nehézségeivel küzd, és ha ez idő szerint még nem is képet messze kibátó eredményeket mutatni fel, de évről-évre buzgón törekszik a kitűzött cél elérésére. A lefolyt két év alatt főleg anyagi állásának megszilárdítására fordította figyelmét, — de működését más irányban is kiterjesztette, ezért engedje meg a t. közgyűlés, hogy egyesületünk állásáról, eddigi működéséről röviden szólhassak.

Egyesületünk tagjainak száma egy év lefolyása alatt nem nagy emelkedést mutat; az alakulás utáni első közgyűlés alkalmával bejelentetett 102 alapító tag, az év folyamán alatt szaporodott 10-el, a esekély szaporodásnak azonban jelentősége még is van, mert ezek sorában látjuk Szász Kóburg Fülöp hercezt 500000 k. r. fenséget 100 frral, gróf Andrassy Dénest 200 frr, a Kuhlka fele üvegyár részvénytársulatot 100 frral, alapító tagokul beléptek továbbá gróf Serényi L. Dapsy Vilmos, Bornemisza László, Bornemisza István, Fábian János, Kuhlka Gyula, Pelsőczy műkedvelői társulatot 50—50 frral aláírással, a rimamurányvölgyi vasmű részvénytársulat pedig 100 forintos alapítványát fel-emelte, illetve kiegészítette 300 frral; rendes és pártoló tagok aránylag kevesen léptek be, ellenben jelentékenyen apadt a beléptékek száma elhalálozás és ismeretlen helyre lett távozások által; a tagok összes száma 1992.

Az egyesületnek támogatása mellett kisdudovoda keletkezett a múlt évben Tamásfalán, Polonkán, N.-Veszveresen, Tiszolezcon, Paesán összesen 236 gyermekkel; a folyó évben keletkezett Helyán, Csetneken összesen 170 gyermekkel, a nagyrőzei óvoda teljesen felszerelve f. évi szept. havában nyitott meg 76 gyermekkel, kiknek felruházása s élelemmel való ellátása ezéjüikből 60 tagu női bizottság alakult.

Óvodai kiképezésben részesült az egyesület támogatása mellett alakult óvodákban 495, ezen óvodák létesítése s felszerezése egyesületünk fizetett eddig 1254 frr 53 krt, a jövő évre kért segélyezésék és jutalmazások megállapítása a jelen közgyűlés feladata lesz.

Gyermekmenhely a múlt év nyarán csak 4 községben alakult, egyébránt örvedetes e tekintetben a megyei közgyűlés azon határozata, melylyel megengedtetett, hogy a községek óvodai kiadások fedezésére költség előirányzatukban bizonyos összeget felvehetnek, ezen határozat következtében erős hitem, hogy a gyermekmenhelyek felállításának ügye is nagyobb lendületet vesz.

T. közgyűlés! mikor működésünk eredményét főbb vonásokban jelezni szerencsém volt, részletekben becsátkozni nem célozom, ezeket különben is részletesebben tünteti fel a választmány által elfogadott s a közgyűlés elébe terjesztett évi jelentés, mikor ezt becses figyelmükbe ajánlanám, magam részére még csak rövid időre kérem türelmüket, hogy nézetemnek s meggyőződésemmek adhassak kifejezést a további teendőkre nézve is.

Eu Uraim úgy vagyok meggyőződve, hogy az óvodák és gyermekmenhelyek terjesztése mellett egyesületünknek egyik fő teendője lesz iskoláink ezéirányos felszerelését elősegíteni, a még nagyon is kezdetleges állapotban lévő népkönyvtárakat a szükséghez képest létesíteni, fejleszteni, továbbá az iskola látogatásban szegényeségük miatt gátolt gyermekek ruhával és tankönyvekkel való segélyezése, magától értetik, hogy a segélyezés mérvét egyrésztől bevételeink, s így megyénk közönségének egyesületünk iránti érdeklődése határozza meg, másrészt pedig

mily izgatottan fürkészik, melyik lovát favorizálja a tulajdonos s mikor már befizette a jütszó a „bikákat” mily feszült figyelemmel várja a kedvencző lo beérkezését, no meg a — néha busás — ösztaléokt,

Az utolsó verseny feletle kellemetlen időben, de a esekély közönség nagy érdeklődése mellett folyt le. Elhangzottak a katonazene „bumberdói”, a starter szakadó esőben kiállott a „platz”-ra; meg-meglobogtatja a vörös lobogót, — indulnak a versenyzők. Az akadályverseny van épen soron, s nem esekély küzdelmet okoz a lovagló jockeyeknek, kik közül különösen erősen buzdította a közönség Goodwayt „Szoritsd!” kiáltásokkal. Jól is szoritott, mert ellenfelét egy lóhosszal megelőzte. Ezzel véget értek az öszí lóversenyek is.

A sporthoz bizonyos tekintetben közel áll a „képzőművészet” is egy idő óta, nem rontok tehát sokat a sorrendre, ha itt emlitem meg a képzőművészeti csarnok öszí kiállítását. Ez jóval mögötte áll az előző éviéknék. s bár látható néhány művészi kivitelü festmény, mégis nehezen nélkülözözik azt a sorozatot, mely máskor megkapó, a szemléltől bámulatba ejtó festmények töltene be.

Pour la bonne bouche szeretnék — reporteri tisztelgés képest — egy pár időszerű kulissza-titkot önök elé tálatni. Eltekintve azonban attól, hogy ennek most híján vagyunk (nem akarom azt mondani, hogy componálhatnék, mint a nagy egész levelemben — bár megtörtént dolgokat — componalok), hogy indiseretnek ne tartsanak, csak azt az életet jellemzem röviden, melyet az újdonságok a színi évad „delébe” öntöttek.

A nemzeti színház jubileumát követte az idei első — nagyon is számba vehető operái újdonság „Merlin” Goldmark negyszabásu operája, mely a zeneszerzés terén valószínűleg korszakot alkot. A „Saba királynője”, hírneves szerzője tüneményeszerű tehetségének újabb fényes tanujelét adta, mikor e nagy operát megalkotta, bár azon önállóság mellett, mit e dalmában talalunk, elég könnyen rájövünk a „Saba királynője” inspirációjára is, mely azonban, — valamint a „Wagner iskola” ize sem — mitsem von le az opera érdeméből. Az előadás sikeré Lehmann Lili k. a. és Perotti vendégzereplésével nem maradt mögötte a zeneszerző sikerének, s mi, kiket a darab büvös, esábitó zenéje

működésünk a ezélt, biztosító sikerrel, csak oly helyeken fejthető ki, hol a közművelődési tényezők iránti bizalom már felkeltve van, s egyesületünk támogatásának szükségét is érezték, de mindezekhez szükséges, hogy nemcsak egyesületünk t. tagjai, hanem megyénk nagy közönségét is hazafias lelkesedés s az ügy iránti szeretet vezérelje, járuljanak a szent ügy oltárához a lományaikkal azok is, kik eddig távolléttük által tündököltek — akkor ovodánk s általában a népnevelés ügye megyénk területén nagy haladást nyer, s ez esetben mi is mindannyian büszke önézettel mondhatnók el magunkról, hogy hazafias kötelességünket híven teljesítettük.

A jelen közgyűlést megnyitom.
Ez általános helyesléssel fogadott beszéd után

2. Olvastatott az egyesület egy évi működésére vonatkozólag az igazgató választmány által elfogadott jelentés.

Tudomásul vétetünk, az előterjesztett javaslatához képest kimondatott, hogy: „Tekintettel a tagsági díj kötelezettségek nyilvántartásának nehézségeire, a tagdíjakra vonatkozó nyugtákkal ezentul a központi elnökség által küldetnek szék, megfelelő névjegyzék kíséretében a vidéki körtök elnökeihez, kik ugyanezen névjegyzékeket — kézhez vételüktől számított két havi záros határidő alatt — a beszédett díjak központiag kezelendő részével s az esetleg be nem váltott nyugtákkal együtt terjeszsek vissza, egyszersmind közölve a körtök tagjai sorában beállott változásokat is, — megjegyezve, hogy a közgyűlés egyrészt elvárja a körtök elnökei hazafias érzületétől, miszerint a tagdíjak beszédése körül hathatósan fognak eljárni, — másrészt pedig, hogy e pusztán kezelési rendszer a körtök alapszabályszerű önálló működését s jogait nem érinti.

3. Olvastatott a számvizsgáló bizottságnak az egyesületi pénztár állását tárgyzó jelentése.

E jelentés, mely szerint a pénztári napló igazolt tételeihez és kifogástalan okmányaihoz képest az egyesület 1887. évi bevétele 2762 frr 08 krt.
Kiadása 661 frr 55 krt.

maradvány 2092 frr 53 krt.

az az kétezerkilenezvenkét forint és ötvenhárom krajczár s tizenöt darab régi ezüst huszas, — tudomásul vétetett, ezen maradványból 1800 azaz egyezer nyolezszáz forint az alapítókéhez esatoltatni rendeltetett, megbízatva egyúttal a központi elnökség, hogy az illető pénztáratokat a náluk állandó tőkél elhelyezett összegek kamatábanak 4 1/2 % -ról 5 % -ra leendő emelése iránt keresse meg, s ha ennek ohajtott sikere nem volna, intőzkedjék, hogy az alapvagyonot kepezo összesen 5 % -től jövedelmező állampapírok vásároltassanak. — Egyebekben pénztárnok a számadás terhére alul szokott fentartással — a multa nézve — felmentetik, s megbízatik, hogy a természetben meglevő 15 darab ezüst huszast folyó pénzértékre váltván, szokott módon helyezze el.

4. Olvastatott az egyesület 1888. évi bevételeinek s kiadásainak előirányzata, mely szerint a bevetel 2972 frr 62 krt. a kiadás szintén 2972 frr 62 krtban lett kimutatva.

Eltogatott, s ugy a körtökek, mint központi pénztárnokkal mihezartás végett közöletetni rendeltetett, egyúttal kimondatott, hogy az egyesület működési éve ezentul a naptári beosztás szerint számítottassék. (Folytatjuk.)

Közgazdászati.

A gömörmezei gazdasági egyesület igazgató választmánya által a jegkárbitozítás reformálása ezéjüik kiküldött bizottság beható figyelmebe ajánlott indítványai alólrtnak.

(Vége)

A lehető legigazságtalanabbnak tartom az 5 ik § t is, mely így szék:

„A bitozítás tart gabona etc. növényeknél, míg azok a földben gyökereznek. E szerint lekaszált, vagy learatott állapotban, minden marokban, esomókban, keresztekben stb. történt kárkert a társaság kárpótlást nem nyujt.”

Beösmérem, hogy a lekaszált s markon vagy renden

egészen magával ragadott, teljes meglegedéssel hagytuk el az oparaházat, nem győztük eléggé bámulni a hírneves szerző alkotó erejét.

E hosszas vajadás után alóadott újdonságot követte a nemzeti színházban Dumas új színműve „Francillon” Paulai fordításában. E darab a premiére nagy közönségét teljesen meghódította. Nem célozom a színmű bírálatával foglalkozni, jellemzésül csak annyit, hogy telve van érdekesítő jelenésekkel, s hogy e darabban a modern francia színi technika raffinementja legnagyobb mértékben nyilvánul. Egész odaadással, bámulatos hévvel ostorozza Dumas Páris felsőbb köreinek léhaságát, mely szeretetre méltó, valóban párisias bűnnek tünik fel, de mégis kegyetlenül bosszulja meg magát. Igen természetes, hogy a darab előadásának sikerét csak oly igazi művészet biztosíthatja, mint a milyennel Márkus Emilia, Helvey Laura, Csillag Teréz, Náday, Beresényi, Hetényi és Mihályfi — a nemzeti színház koripeusai — személyesítették a színmű fő szereplőit.

Ez este volt a népszínházban „Ne bánts virág” francia énekes színmű bemutatója is, melyet a közönség szintén igen rokonszenvesen fogadott. A darabról kevés mondani valóm van, központja, azaz tulajdonképp mindn. helyzet és fordulat a Pálma y Ilka személye körül mozog; nem esodt tehát, ha ilyenkor nagyon sokat várnak tőle. Ez egyszer — kivételesen meg is felelt várakozásunknak. Utólrhetlen bájjal és esinnal személyesítette Denise de Flavi-gy a „Nebánts virág”-ot. Mellette Pusztai és Makó — a népszínház két új tehetséges tagjai — emelkedtek ki.

Megemlítem végül, hogy a Sándor utcai „Ház”-ban is megkezdődtek a viták, továbbá, hogy a színházak, illetve az oparaház jövője érdekében az enquété hosszas halogatás után csakugyan összeült, s miután a „művészet barátai” kedélyesen kidiskurálták magukat, nem végeztek semmit hanem meg egyszer „összeülnek”, hogy majd akkor — ne határozzanak! Es ezzel be is fejeztem e hónapról szóló tudósításomat, mindig azon reményben, hogy a megélelt fővárosi élet elég bő és érdekes anyagot fog nyujtani a következő „fővárosi levél” számára. Hej, de a hangulat! — — az a fatális hangulat — — Az idő megátatja, elmosódik s vele együtt — „elszontyolodunk!” No de: „Lesz még szölli, s lágy kenyér!” A reviderei! K. A. E.

heverő életnél a jég fokozott pusztítást visz végbe a szemekben a líbón alóhoz képest, s hogy ennek folytán kell oly módról gondoskodni, mely mellett a biztosító társaság is lehetőleg óva legyen kikerülhető kockázattal ellen — azaz semmi szin alatt meg nem engedhető az, hogy oly risikó sujtsa azt, melynek oka például a gazdának hanyagságában rejlik.

De viszont áll az is, hogy ha valaki jég ellen biztosított, úgy fizetett díjai s a kár arányában a kártérítést mindazon eventualitásokban követelheti jó pénzért, melyeknél előidézésében épp úgy nincsen része, mint ahogy nem áll módjában azoknak elhárítása. Például délelőtt legvagnak egy bizonyos területet. Délután természetesen markon vagy renden éri a jég. Mily jogalapon vonhatja meg ezen kártérítést a társulat, midőn ha az még líbón áll, kétségtelenül fizette volna a kárt? Vajjon mennyiben szolgáltatott a megóvásra okot a biztosító fél? Hiszen ez sem a jéget nem hozta nyakára, sem az ellen védekeznie módjában nem állott. A jégzivatark hirtelen, óriás zivatarral napos délelőttek után jönnek csaknem váratlanul. Hosszas, borongós időben jég alig van. Az iparkodó gazda siet az aratással s igyekezik életét mielőbb legalább felkötetni. Amde aratni s kötni egyúttal lehetetlen. A verében vágott búzát is estig hevertetni kell. Az érettet pedig estig a törés miatt lehetetlen kötni. A tavasz neműek pedig, hogy a marok farában levő fű megfounyadjon s általában a tavaszszalma füllésre való hajlama miatt egy napi heverést igényelnek. Hogy állhat meg tehát a fenti merev intőzkedés, mely miatt a biztosító önhibája nélkül esik el a jogos kártérítéstől? Ugy velem, hogy itt minden áron kell egy méltányos közvetítő módozatot találni, mely megfeleljen mind a két fél érdekeinek.

Az azonban kétségtelen, hogy már keresztkben, rakásban vagy rudasban levő életet ért jégkárért a társulat kártérítésre nem kötelezhető.

Mindezeket tekintetbe véve, következő mindkét fél érdekeit felölő módozatot ajánlom:

III. „A bitozított életneműekre nézve a bitozításból kifolyó kárpótlás kötelezettsége a bitozító társulatokat a levágás napján tul még 24 óráig terheli. Ezentul, valamint keresztkben, rakásokban, rudasokban levő életet ért kártérítést adni nem kötelesek.”

A kárfeltételi szakaszban is mulhatlanul lényeges változtatások szükségesek.

A 21. § a) pontja, mely ezt mondja:

„mennyire ment volna a jégverést közvetlenül megelőzőt állapota tekintetbevételevel a bitozított termés mennyisége, ha megéri s a jég közbe nem jö.”

IV. Mint megállapíthatlan valami, okvetlen kihagyandó, mert azt, hogy mi lett volna a bitozított termés mennyisége, ha jég nem éri — az a ki a vetést jégverés előtti állapotában nem s csak azután látta, bármily kamállal ette a bölességet, soha megállapítani s megbecsülhetni nem fogja. Magamnak épen az idén volt egy esetem, hol a jég egy 80 holdas táblámat elvert. A törés aránylag esekély volt, erős egészen friss trágyás földben. S ha azt a jégverés előtt nem láttam volna, az aratásig bármely pillanatban magam is azt mondhattam volna, hogy jégverés nélkül sem adhatott volna négy magot. S ennél természetesebb nincsen, mert a pettyegetés folytán szára elesenevészedt — kalásza részint görben, részint röviden mint egy madársör jött ki, szóval rá nem lehetett ösmerni. Mit fizet? még nem tudom, de ennél a jégverés előtt sokkal gyengébb búzám felül adott 9 méter mazsán. Tessék ebből s száz hasonló esetből a consequentiákat levonni. Különbül ezen pont tárgyalanná válik, mihllyt a 3. § hoz ajánlott módozítványom elfogadott, levén akkor a speratívus hozam a bitozító fél s a társulati megbízott által közösen s oly időben megállapítva, midőn még a vetés jég nem érvén, — a megbíralás minden faktora fennáll s így a tudomány a tapasztalat alapján s nem vak kapkodás s minden realis alap híjában történik a becslés, mint a jégverés után oly egyén által, a ki az előt a vetést nem látta. Ily ember nem bírván semmi biztos kiindulási ponttal s megítélési alappal — ugyan milyen alapos lehet bírálatának eredménye, midőn csak tapogatózás s a legbizonytalanabb valószínűségi kapkodás az, mivel rendelkezhetik. S mily alapon vesse ennek magát alá ama fél, aki bevallását legjobb tudomása s hite szerint a jégverés előtt tette s kinek bevallását a társulat nemcsak elfogadta, de annak alapján a díjakat tényleg be is hajította, vagy legalább azok iránt a bitozítót obligóban tartja? Hát ily alapon ütessék az el jogos kártérítési igényétől s hozzá fizesse a levont összeg után is a bitozítási díjat, mert a t. társulatok a hozamot minden legalis basis nélkül ugyan igen — de a díjat soha le nem szálítják. Vajjon hasonló eljárás állhat-e még tovább is fenn?

V. A termény árát a 3. § hoz tett módozításomban szintén a bevalláskor előlegesen közösen állapítottatván meg, eselik a e) pont is, mely így szék:

„annak pénzértését a kár napján fennálló piaci árak szerint” etc.

VI. A 22. § ből esupán annyi maradhat igazságosan fel

„ha a valódi termés nagyobb a bitozítottnál, esupán az utóbbi szolgálhat a kártérítés alapjául.”

Mert ha kétségtelen joga a bitozító félnek az, hogy követelhesse a közösen megállapított hozam árak alapján a tényleges kár megtérítését, ugy az is áll, hogy a kárösszeg csak ezen coefficientek alapján követelhető, s a fizetett díjaknál megfelelő összegben tul semmi s annál kevésbé, mivel mindenki felülbitozíthatja első elfogadott bevallását. Szóval többet senki sem követelhet, mint a mennyinek arányában fizeti a bitozítási díjakat.

A fenti megmaradó részt követő tétel:

„ha azonban a bitozított termés lenne nagyobb, a kártérítés esupán ama esekélyebb terméshez képest számított ki.”

VII. teljesen felesleges s kihagyandó a 3-ik § hoz ajánlott módozításom elfogadása esetére, mert e szerint a közösen elfogadott s egyedül helyes s állandó coefficientek lépnek hatályba. S ezt egyenlően követeli a bitozító társulat s bitozító fél közös érdeke. A bitozítás a dolgot természeténél fogva ugyan mind a két fél részéről risikó-üzlet: de azért teljes lutrinak nem szabad annak lennie. Tudnia kell már a bitozítás megkötésekor mindkét félnek, mit kockázattal díjakban, esetleg kártérítésben. S ez utóbbinak kulcsa csak az első lehet. Még azt sem tartanám megengedhető-

nek, hogy mivel az életárak p. o. 9 frtől 12-re ugrottak, a biztosító társulat fizessen 9 frt helyett 12-öt, habár az többet, mint megállapítva volt, bármily árnyérés mellett sem fizet, de ép ezért s annál kevésbé azt, hogy a biztosító fél tartozék 9 frt helyett, mivel az árak p. o. 7 frtra zakkantak, dacára hogy ő tényleg 9 frt után fizette a díjat 7 frttal megelégedni. Ezt képtelen igazságtalanságnak tartom.

Az osztó igazság ez:

VIII. „A társulat minden esetben tartozik azon árat fizetni, mely a biztosítás eszközölésekor elfogadtatott. Ezzel többet épp oly kevésbé tartozik fizetni, amint nincs jogosítva a piaci árak fluktuációja folytán ebből levonni.”

IX. Ugyanezen okoknál fogva kihagyandó a következő alinea:

„A terményárak kiszámításánál a kár napján fennálló piaci árak” stb.

Alig van azonban a szabályokban nagyobb non sens, mint a 25. §. következő alinea:

„Teljes károknaál az aratási, illetőleg eséplési költségek, a helyi viszonyok szerint, azonban legalább a kárösszeg 15%-je leszámítandók.”

Vajjon, a kik ezen pontot csinálták, gazdilkodtak-e valaha, s azon gazdák, kik ezt elfogadták, szoktak, vagy egyáltalán tudnak-e gondolkodni? Er mind kettőt kétségbe merem vonni. Nem bírom átlátni azt, hogy ha én a teljes díjat fizetem, teljes káromat pedig a társulat maga constaltálja, mily ezimen vonat le aratási és eséplési díj fejében akár 15, akár még több perzentet? Hiszen bevallásuk általuk acceptáltatik — az egész után szedetik a díj — teljes káromat ők állapítják meg, s így józan ésszel nem gondolható más, minthogy általuk elfogadtott s általam díjizetett összeg alapján fizetessék az általuk constaltált kár, s így, ha teljes a kár, az fizetessék minden levonás nélkül. S ez annál inkább, mert lehet, hogy teljes kár mellett megmenekszem a eséplési költségtől, semmi esetre nem azonban a letakarításától, sőt a legtöbb esetben nem a 999/1000 részben kiadni szokott arató résztől, vagy annak a kárterítési összeg arányos részén való kárpótlásától. S így azután a teher engem duplén nyom. Gazdaságunknál ugyanis két rendszer divik, de mind a kettőnél a rész az aratásnál természetben adatik ki. Vagy állandó, contractuális munkások vannak, kik bizonyos hinyadért leartatják s a gépnél feldolgozzák a termést, vagy az az aratáskor közvetlenül adatik ugyanecek részért a munkásoknak. Az első esetben ez a contractuális munkások állandó kenyérkeresete. Mir most, ha csakugyan teljes a károm, de még részletes kárnál is, a kárterítési összeg aránylagos része vagy őket illeti, vagy pedig a kár arányában tartozom az életet nekik 12 rész helyett a kár szerint 8 ad, 6 ad, 4 ad, illetve felében oda adni. Hát teljes kár esetén, midőn én minden szélért fizetem a díjat, elvesztésem a 15-25%-ot, s azon felül az ennek híjával kapott kárterítésből fizessem még a szintén kárt szenvedett munkásokat? Vajjon nem ez-e a két bőr húzása az egy rókaról?

Az aratáskor vállalt munkánál minden épp úgy áll. S még azonfelül, ha nincs is szem, minden esetre le kell a számlának sem használható gázlast takarítatnom, s ez a szokásos munkadíjak sokszorosába kerül. Ezen állapotra nehéz satyrát nem írni. Azon gazdákra, kik ily Shyloki feltételbe begranak, kénytelen vagyok a könnyelműség bolyegét ráírni, a társulat ezen eljárását pedig óvakodom valódi néven megnevezni.

Ezen alinea tehát, mint minden recissionabilis alapot nélkülöző, kihagyandó, s helyette ez teendő:

X. „A biztosító társulatok a saját ügynökök s a biztosító fél által közösen elfogadott biztosítási kötvény alapján, az abban megállapított hozam s terményárak, s az ezek után követett biztosítási díjak szerint, a tényleges és szabályszerűleg megállapított kárt minden levonás nélkül tartoznak a biztosító kárt szenvedett félnek megteríteni.”

Talán fölösleges is, de illusztrációjúl eme famosus képtelenségnek, mégis fölemlitem azon absurdumot, mely a fennebbiből folyik, hogy a t. biztosító társulatok nem ösmernek 79 nél nagyobb kárperzentet. Erről rögtön teljes kárra ugranak, mivel úgy az incriminált levonások alapján kevesebbet fizetnek, mint fizetnének p. o. 85%-nél. Nem satyrára érdemes vakulj magyar-e ezen bujósdi juték?

Végre, ez nincs a szabályokban, de benne van az eljárásban. Beselési eljárás ezimen a biztosított kárösszegeknek csak 5%-ját számítják fel! Hát, habár az hogy a kárról a társulat megbízottja szemével győződjék meg melótt fizet, inkább az ó, mint a biztosító fél érdeke, mégsem követeli senki, hogy az ügynök a társulat zsebére utazzék. Az már azonban kissé borsos dolog, hogy neki ezért 5% járjon, hiszen ez róá rughat 50, 100 sőt 1000 frtra is. E helyett azt ajánlanám:

XI. „Kárbeszélések felvétele alkalmával a kárt szenvedett, illetve a kárszenvédettek biztosított összegeik arányában tartoznak a becsló ügynökök szabályszerű napillettől fuvardijait megteríteni.”

Ime ezek lennének meggyőzőseim s indítványaim, a melyeket nemcsak a méltányosság s érdekközösség — de az osztó igazság érdekében is mulhatatlan kereszülviendőnek vélek. Több szem azonban többet lát. Lehetnek még sérelmes pontok, a melyek az én figyelmenemet kikerülték. Ezeket felfedezni bizonyosan a t. bizottság bölcsessége hivatott.

Részemről a fennebbiek kivételével, az első magyar általános biztosító társaság feltételét nyugodtan aláírnam.

Ezen pontok azonban akár javaslataim szerint, akár még világosabb szerkezettel és indoklással, formulázandók.

A megállapodások azután a társzgasági együletekkel lennének azon felhívással közlendők, hogy azok is fogadják el s nyujtsanak segédkezet a kétségtelen anomaliák megszüntetésére.

Úgy azután ezekkel közösen kellene e kiválóan fontos ügyet az országos gazdasági egyesület elé vinni, s ezzel egyetemben odahatni, hogy a biztosító gazdaságosság eddig figyelembe nem volt jogos érdekei méltányos kielégítést nyerhessenek.

Ezen cél elérésére két mód kínálkozik. Az első a kívánatok formulázása mellett verseny útján a biztosító társulatok részéről.

Vagy ha ez nem sikerülne, oly jégkár szövetezet létesítése, mely ne hangzatos firma alatt hagyja figyelmen kívül a gazdaságosság jogos érdekeit, a nélkül, hogy annak bármily előnyt nyujtana, mint tette a mostani akkor, a midőn tulajdonkép semmi előnyt sem biztosított, mivel a 20% kedvezményt megadja valamennyi anélkül, hogy a tagok fele

felett még egy egy évi díj befizetésének veszedelme lebegne, s a mely a gazdasági egyesület igazgató választmányának ülése egyhangulag nehézményezett becslésénél oly méltó felháborodást keltett:

de a gazdaságosság ép oly egységes érdekelapon nyugvó szövetezete, a mely méltányolva minlig a biztosító társulat jogosult érdekeit, igyekeztek fent bőven indokolt, jogosan követelhető jobbitmányokat elérni, s ha ezen cél — mit feltenni sem akarunk — a biztosító intézet megközött esékönnyösségén megtörnek, — ha kell — azon az uton is erőszakolja ki jogos kívánalmait teljesítetét, hogy ezek megálása és biztosítása nélkül inkább egyáltalán ne biztosítson, minthogy eddigelő a tényleges biztosítottásg legszéllebbben mondva továbbra is ne legyen egyéb óamításmál, s drága pénzünkért jogos s méltányos érdekeinknek minden tekintetben feltétlen alárendelése a biztosító társulatok ügyettségének, s ömagukat amazok általuk megfizetett érdekeiknek éltre s halálra való kiszolgáltatása.

Indítványaim egytől egyig jogosultak, reális alapon s érdekközösségen nyugvók, s ezért azt hiszem, megtámadhatlanok.

Az ézél egyedül az egymást teljesen fedező érdekbiztosítottásg lehet, így képzelhető csupán a mindkét részre kívánatos megnyugtató. Ettől függ azután az, hogy a biztosítottásg teljes tudatában minden gazda önkényt vigye filléreket a biztosító társulatoknak. Ezek viszont csak úgy tehetnek a kórnek morális alapon hasznos szolgálatot, de egyszersmind ezen az uton biztosítvány csak maguknak a tömeges biztoítást — csak úgy számíthatnak esékélyebb kockázat mellett nagyobb s megérdemelt jövedelemre.

Ha edlgi igazságtalan tereu akarnak tovább is megmaradni, megérdemlik, hogy a gazdaságosság tőlük elforduljon s inkább bizza magát a sors vak szeszélyére, mint kitegye magát jogos, mert megfizetett érdekkörének saját maga által elfogadott, de mindenekben ellene intézett szabályuk által sanctióált spóhálásnak.

A t. gazdaságosság egyetemén áll tehát: akarja-e jó pézzzel megfizetett jogérdekeit továbbra is érvényesíttetlenül hagyni?

Ea bizony egyaránt ennek józanságában, mint a biztosító intézetek méltányos jogérzületében, melynek folytán a figyelmeztetés úján ezek belátandják, hogy szabályaik jó része igazságtalan, s utolsó rítióban reájuk nézve nem biztosítanak állandó hasznót, minden esetben pedig nélkülözök az eticai alapot, s hogy nem fognak késni ezen pontok méltányos módosításával az osztó igazság s az érdekközösségség alapjáa.

A gómör gazdasági egyesület pedig kezdeményezése által bizonyosan elévülhetlen érdemet szerzett magának a haza összes gazdaságossága előtt.

Indítványomat a t. bizottság beható figyelmebe ajánlom Hunván, 1887. aug. 12.

Han v a y Z o l t á n.

Hírek és vegyesek.

Dr. Gyurkovich László kir. ítélő táblai — dr. Waisz fele alapítványi — joggyakornokot — ki megyék közönsége előtt is mint tudományosan képzett s minden tekintetben kitünő ifju ismeretes, a m. kir. igazságügyi minster a pestvidéki kir. törvényszékhez aljgyőzővé nevezte ki, aminek annál inkább örülünk, mert e kinevezéssel lapunk egyik tehetséges munkatársa lett kitüntetve.

Kiszavazás. A rimaszombati kir. törvényszék elnöke Szontagh Béla végzett joghallgatót a helybeli kir. törvényszékhez segélydíjjas. — Klanicz Gyula végzett joghallgatót pedig a helybeli kir. járásbíróshoz díjtalan joggyakornokokká nevezte ki.

E'jgyezes. Szabó Dániel líkéri tanító eljgyezte Király Istvan kedves leányát Zsuzsikát Likéren.

A kir. törvényszéki palota és fogház átvétele s felülvizsgálása hétfői kezletett meg. A kir. igazságügyminister ennek eszközölésével, mint a felülvizsgáló bizottság elnöké Kozma Sándor kir. főügyész ur ó méltóságát b'zta meg, ki a külsin és a belső berendezés felett teljes megelégedését fejezte ki. Teendő azonban ót körükből eluzóltván, az eladóséget Kubinyi Aladár kir. ügyész urra b'zta. A felülvizsgáló bizottság tagjai voltak: Jurasko Jakab kir. mérnök, a kir. állampitészeti hivatal főnöke. Mader miniszteri szántiszt és Bodor Armin kir. segédmérnök mint az építés vezetője. A felülvizgálat az eredeti tervek és leszámitási müveletek alapján a legszigorubb pontossággal eszközöltök, ami ilyen nagy épületnél hosszabb időt, elreálhatólag két három hetet fog igénybe venni. Az eredményt annak idején közölni fogjuk.

Magyének közművelődési egyesületének f. hó 17-én tartott közgyűlése meglehetősen látogatott volt, s amár tanácskozása a felszöallat — leginkább megyék előkelői s kitünőségei részéről — örvendtes érdeklődése mellett bizonyított, mindamellét lehetetlen hallgatással mellözünök abbéli tapasztalatunkat, hogy a városuk közönségétől általában, különösen az egyesület közel háromszáz főre menő helybeli tagjaitól nem várt közönyösség méltán keltett fel-tűnést. Főleg a hölgyek tartották magukat e közgyűléstől annyira távol, hogy szinte jogosítva érezzük magunkat azon feltevése, hogy női közönségünk talán nem is hajlandó nyilvánosan segíteni a férfiaknak ama honalapításszerű nagy munkájában, melyért hazánk más vidékének, avagy Erdélynek hölgyei oly buzditó lelkesedésre hevültek. Mi öszintén tiszteljük a nemes tettek elvonult hősnőit is, a titokban véghez vitt jó eselkedetekre elismerésre gondolunk, de nem kevésbbé tartjuk lélekelmelőnek a szózó példákat, melyekre — egy nemzeti ügy diadálához — a nők részéről szintén szükség van akkor, midőn a közjólét egyik fel-tétele épen a buzditás arra, hogy a közös munkálkodásban minden együtt érző kivége a maga — kötelező — részét. Epen ez okból sajnáljuk végtelénül, hogy a Budapesten közelebb tartott congressus „kiáltványa”, melyet szerény lapunk élen csak imént közöltünk, még csak ezen alkalommal sem részesült óhajtott figyelembe. Valóban elszomorító jele e közönyösség a mostani kornak!

Tanítói körgyűlés. A Rozsnyó egyházmegyébe kebelzett „Várgede-Kishont” esperességi ikerkerületek róm. kath. tanítói köre, folyó hó 20-án Rimaszombathoz, a róm. kath. iskola egyik tanhelyiségében tartotta meg ez idei öszi rendes körgyűlést, a melynek lefolyásáról van szerencsém a „Gómör-Kishont” t. olvasóit az alább következőkben értesíteni. Jelen volt ez alkalommal a fűd kerületi papság és a tanítóikar több tagja. A körgyűlést megelőzőleg d. e.

1/2 órákor ünnepeles nagy misét mondott fűd Mészáros Bilint kerületi esperes plebános ur. A gyűlés főbb tárgyai voltak: 1. Benko János rimaszombati tanító tartott előadást a kezdőkkel a 2-tes számjegyet ösmertetvén. — 2. Elnöki megnyitót után a mult tavaszi körgyűlés jegyzőkönyve felolvasatván, hitelesített. — 3. „Mily általános kellékekkel kell a tanítónak bírni, hogy az iskolában jó fegyelmet tarthasson?” című értekezését Uthy Antal rimaszombati tanító felolvasta. — 4. Iskolai tanszerek megtekintése. — 5. Ngos. Hoffmann Vendel kanonok és egyh. megyei tanfelügyelő ur nov. 4-én tartandó jubileumára hívta meg elnök a tagokat. — 6. Körgyűlés, nagys. Hoffmann Vendel kanonok és egyh. megyei tanfelügyelő ur, névünnepe örvendtes alkalomra hódolattaljes üdvözölő táviratot küldött. — 7. Az 1886. évi közgyűlés alkalmával kiállított tárgyak tulajdonosainak jegyzéke összeíratott. — 8. A második „évkönyv” kiadásához, kerületünkbeli tanítók névjegyzéke és adatai állítottak egybe. — 9. Tagsági, segélylap és hátralékdíjak beszedése. — 10. Bahéry János körelnök, az öszi központi gyűlésről jelentését felolvasta. — 11. A tavaszi körgyűlésre beadott dolgozatok visszaérkezve, a könyvtárba tétetni határoztattak. — 12. Kanyák János ipolyi tanító elhallozásáról a kör megemlékezvén, tudomásul vette utódja Kadlesovichi Jánosnak körünkbe léptét. — 13. Elhatározottat, hogy a jövő (tavaszi) gyűlés Várgedei fog megtartatni. Több tárgyalható ügy nem lévén, elnök a gyűlést befejezettnék nyilvánította. Gyűlés végzetével izletes közelebbben vett részt a tanítósa. △

A megyebizottság e hó 17. és 18. napján megtartott öszi közgyűléséről, térszűke miatt közelebbi számunkban fogunk megemlékezni. Most csak annyit említünk meg, hogy a tanácskozásra sok bizottsági tag jelent meg ugyan, azonban a közgyűlés valami élelnebb vitára alkalmat nem adott.

Országos vásár volt városunkban esütörtökön és pénteken, de régi jó híréből kiesett. Általános volt a panasz a vásárlási kedv lanyhasága miatt. Nagyon szűken volt a pénz, annyira, hogy a vásári cikkek majdnem csak potom áron jutottak némi kelendőségre. Nem javított e nyomasztó körülményen még az inkább kedvezőnek, semmint alkalmatlannak mondható időjárás sem. Mindent egybevetve az eredmény ismét messze maradt a várakozástól, ami annál elszomorítóbb, mert ha egy vásár, melyre hetek, hónapok óta vár a gazda, kereskedő s iparos közönség, ilyen általános „Kraeh”-hal út be, akkor csakugyan kevés a remény ahhoz, hogy a „tartozik — követel” közt megbomlott egyensúlyt valamiképen helyreállítani sikerül. Bizony nincs ez ellen még most más ortosság, mint a türelem, szorgalom meg a — — — takarékoság legalább ott, ahol még nem késő.

Jótekonyczélú előadás. A helybeli polgári leányiskolában a nevendékek e hó 31-én az intézet helyiségében, a „Mária-Dorothea egyesület” javára, két ifjusági darabot adnak elő. Előadják Gumpert T. „Az elbűvölt hercegnő” című egy felvonásos vigjátékát német nyelven, és Macz János „Az újév” című képletét Feleki József fordításában magyar nyelven. Felhívjuk a nevelés és tanügy baráitát ezen előadás pártolására.

A kocsielő József főherczeg. Szaller Antal aesai arató-gazda tegnapelőtt kukoriczával megrakodottan jött Alcsuth felé Göböljárásról. Az alesiuthi szőlőhegyig minden baj nélkül eljutott, de itt már nem bírta a nehéz terhet a két ló felvonatni a meglehetősen gyorsan emelkedő hegynek. A szegény ember erőlködését észreveszi az ut melletti szőlőjében időző József főherczeg, s mint a „Fej. Hirlap”-nak írják, oda szól közelében levő tisztjainak: „Menjünk urak, segítségnek annak a bajlódo szegény embernek”. Ezel neki indulnak s a főherczeg is egész erejéből tolni kezdi a kocsi-t. De a lovak észrevéve, hogy megy a kocsi anélkül is, ha ók nem húzzák is, egészen a tolokra látszóttak b'zni a nehéz munkát. A főherczeg megmosolyogva a furlangos gebéket, tisztjét beküldte a kastélyba, hogy hozzanak ki az uradalmi istállóból két lovat, amelyek megérkezéttel Szaller Antal ugyanecek nagy boldogan vonatta fel kocsiját a főherczeg szép lovaival. (P. H.)

A magyar kir. állami va gyárak bérbeadásáról a bécsi újságok, azt állítják, hogy a pénzügyminiszteriumhoz benyujtott ajánlatok nem csak a vasgyárak bérbevetelére, hanem azok megvásárlására is irányozták. Ily ajánlatokat: s rimamurány-salgótarjani vasipartársulaton kívül az osztrák-magyar államvasuttársaság, egy budapesti intézettel szoros összeköttetésben álló bécsi bank és magyar iparosokból álló konzorcium is tett, melynek élen a Deutsch és társa cégg áll. A kérdéses ajánlatok felett folynak a tárgyalások és az úgy ilyen formán új stadiumba lépett. (R. H.)

A dohánycsempészet kérdéséhez, Horváth László osgyáni birtokos figyelemre méltó levélben közli nézeteit a „Pesti Hirlap”-ban; szerinte a csempészet kiterjedt mérvbeni üzésének az oka, hogy a monopolium által szolgáltatott dohány rossz, másodsor pedig viszonyitva a csempészett dohányhoz, mérge-drága. Ugyanezt állítottuk mi már több ízben lapunkban, s kívánjuk, hogy felszólalását az illetékes körök, nagyobb figyelemre méltassák, mint a miéket. (R. H.)

Postahivatalok megszüntetése. Az utóbbi években létesített kisebb postahivatalok közt igen sok van olyan, melynek jövedelme távolról sem fedezi a fentartási költségeket, minek folytán most mindenfelé tömegesen beszüntetik azokat. Vidékünkön ez ideig csak a telgárti postahivatal beszüntetéséről értesültünk. (R. H.)

Balzsamos föllebbezés. Hogy minő hatásos föllebbezési indokokat tud egynemely prókátor összevalogatni, arra nézve szemfüles törvényszéki tudósítók érdekes példányt b'ngészett ki. Cs. Zs. ügyvéd ugyanis 35 forint ügyvédi munkadíj megállapítása végett több oldalra terjedő föllebbezést nyujtott be a kir. táblához, a melynek esattanós végső passzuza hangzik ekképen: „... Kár volna az igazság istennőjét elkészeríteni. Tisztelettel kérem tehát a tek. ítélő táblát, méltóztatssék bennem méltányolni az ügyvédet, a munkást és alperesnőnek ügyeiben bélyegverő szolgát; változtassa meg e reám romboló hatást gyakorló, csupa föltevésből álló ítéletet és kereseti követeléseimet megállapítani, a folszámitott költségeken felül a föllebbezésért 35 forint 50 krajczárt megítélni és ilykép szívem sajtó sebére balzsamot nyujtani sziveskedjek.” (P. H.)

A czár mint bolgár képviselő. Kutloviczában, hol a választási harcban hét ember megöletett és nyolezan megsesültek, a diadalmas párt III. Sándor ezért választotta meg a nemzetgyűlés tagjává.

Hivatalos közlemények.

A miskolezi ipar- és kereskedelmi kamarától.

371. sz.

Értesítés.

A kir. szab. pécs-bácsi vasút üzletigazgatóság 10178 drb vasuti talpfát kíván 1888-ra beszerezni. A vasuti talpfák méreteire vonatkozó tájékoztatással szívesen szolgálhatunk. Az ajánlatok benyújtásának határideje: 1887. évi október 31-ike. Miskolezon, 1887. október 11.

Radvány István, elnök. Dr. Kovács Gyula, titkár.

A miskolezi ipar- és kereskedelmi kamarától.

Értesítés.

367. sz. — Az 1888-ban tartandó melbournei nemzetközi kiállítás londoni bizottsága megküldötte a kamarának ezen kiállításra vonatkozó szervezeti szabályokat, bejelentési íveket, s így azon helyzetben vagyunk, hogy ezen kiállításra vonatkozó tájékozással az érdeklődőknek készséggel szolgálhatunk.

Miskolezon, 1887. október hó 10-én.
Radvány István, elnök. Dr. Kovács Gyula, titkár.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

Táncztanítási jelentés.

Tisztelettel hozom az érdekelt szülők és gyámok tudomására, miszerint az évenként Rimaszombatban megtartatni szokott táncztanítási tanfolyamot folyó évi november hó elsején kezdem meg.

Rimaszombat, 1887. szept. 15.

ZSEMBERY ADOLF, táncztanító.

Vizi-malom.

A Rima folyón épült és a legjobb állapotban levő bakos-töréki vizi-malom a hozzátartozó emeletes lakás, gyümölcsös-kert, rét- és szántófölddel (körülbelül hat holdnyi terjedelemben) 1888. év január hó 1-től, kedvező feltételek mellett, több évre bérbe vehető, esetleg örök áron is eladó.

A malom három örlő-köre és hat bakóval bíró kender-törőre van berendezve.

A feltételek felől értekezhetni bármikor Tamásfalán (u. p. Rimaszombat) a tulajdonosnő ANDRIK SÁMUEL NÉVAL. —1*

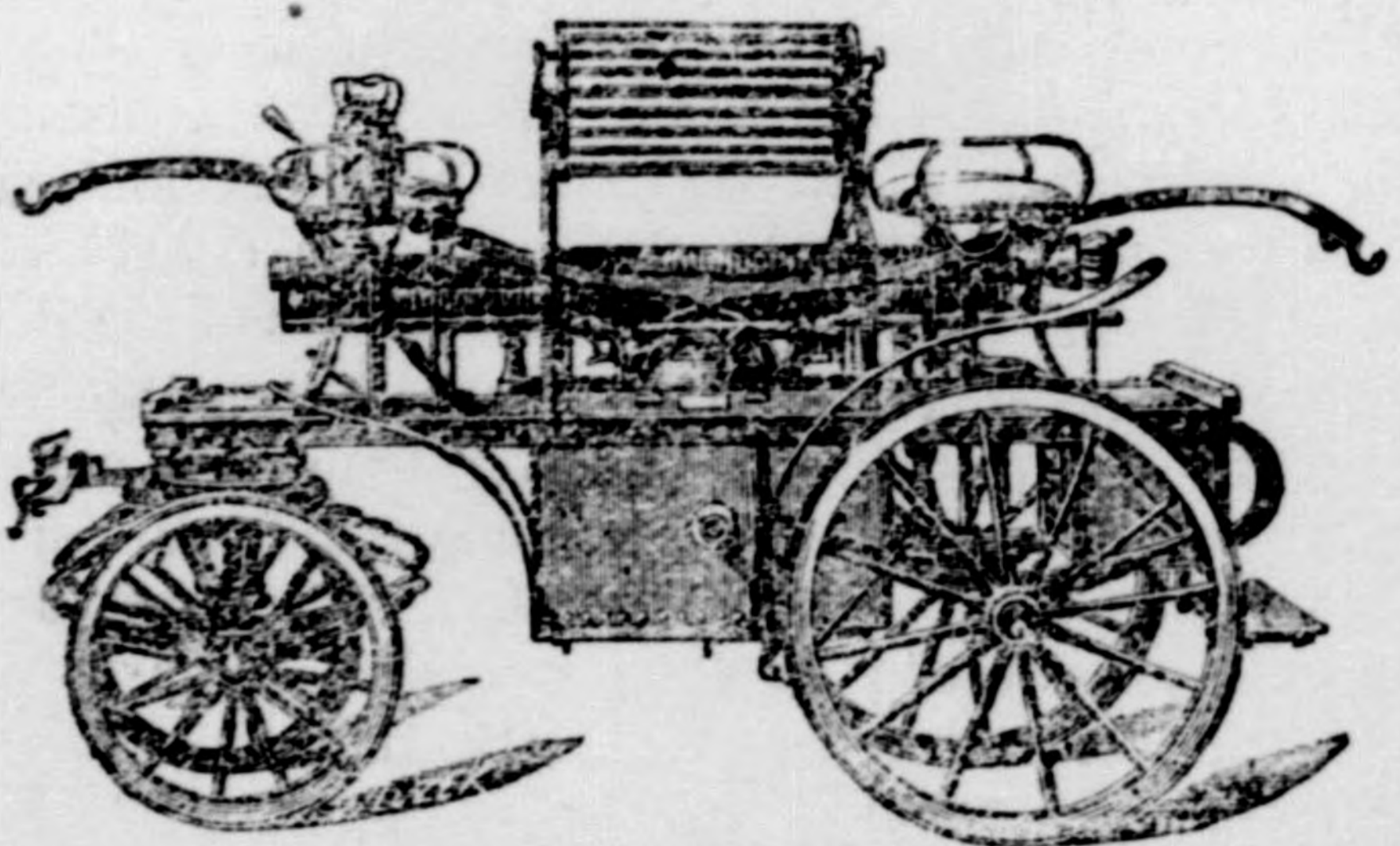
Alapított 1816-ban.

Seltenhoffer Frigyes fiai

legelső magyar, cs. k. szab.

tűzoltó-szerek, gép-szivattyu, kutya-gyára, harang- és érez-öntöde Sopronban. 4-*

Ajánlja a t. községi előljárók és t. gazdaközönség b. figyelmébe, saját soproni gyárában készült legjobb szerkezetű és legnagyobb munkaképességű tűzifecskeket, minden nagyságban,

ugyszintén gőz-szivattyu- és tűzoltó felszereléseket legelőssőbb árban; elfogad továbbá harangöntéseket és minden e szakmába vágó gépezetek készítését és javítását. — Minden általa készített gép munkaképességeért és kitünő szerkezetéért öt évi jótállást vállal.

Mindennemű felvilágosítással legkészségesebben szolgál felsőmagyarországi képviselője:

GESCHEIT BÉLA,
Putnokon és Tornallyán.

Hazai gyártmány.

Mészáros tanulóul

egy jó családból származott 13—14 éves, erős testalkotással bíró ifju azonnal felfogadtatik Susztek József rimaszombati mészáros mesternél. — Bővebb értesítést nyerhetni ugyanott. 2-*

Eladó tölgyfák.

Nagyságos Patay Gyula ur ungye-gyei birtokában 600 hold (1200 □ öles) területű erdején termelt tölgyfák van eladó. A venni szándékozók forduljanak a Tibai gazdaság tisztartóságához. Posta Szobráncz, vasuti állomás Szobráncz. 3-3

Pályázat.

A nagy-röczei kölesönös segély-szövetkezet részéről pályázat hirdettetik az ellenőri állomásra, melylyel 500 frtnyi, — de esetleg, ha a megválasztott egyén kellő képességét gyakorlatilag igazolná, — 600 frtra fokozatosan felemelendő évi fizetés van összekötve. A számvitelbeni, valamint a magyar és tót nyelvbeni jártasság megkívánatlik.

Az ezen állomást elnyerni kívánók képességüket s eddigi működésüket tárgyzó bizonyítványokkal ellátott folyamodásukat f. évi november hó 25-ig az alólirt igazgatóságnál terjeszszék be.

Kelt Nagy-Röczen, 1887. évi október hó 4-én.

3-3 Hlavács Sámuel,
igazgató-választmányi elnök.

Kiadó lakás.

A belpiaczon volt törvényszéki épület jobboldali szárnyában 3 utcza-s egy udvari szoba butorozva vagy a nélkül, folyó évi november 1-től bérbe adandó. — Ugyanitt egy pincze is kiadó. — Bővebb felvilágosítást e lap kiadó hivatala ad.

ŐSZI DIVATTUDÓSÍTÁS!

Van szerencsem a n. é. közönséget értesíteni, hogy raktáramat az őszi idényre, a legújabb és legjobb izlésnek megfelelő árukkal dúsan felszereltem, u. m.:

Női ruhakelmék!

A legújabb párisi divatlapok szerint, minden szín-, minőség- és mintában, valamint wattmol, kasan és női posztó (Damentuch), fekete ruhakelmék, terno, cachemir, angol cachemir, foule, crepp, loden és különféle mintázott.

Dús választék!

Ruhadiszekben: paszomán zsinórozás, sima és brocat selyem plüsch, surah, selyem bársony, tollisz, mindezek minden létező színben kaphatók, valamint fekete ruhadiszek is különféle kiállításban.

Nagy raktár!

Valódi színtartó cosmanosi és ó-budai mosó barkettek, fehér pique és damaska barkett, fehér és piros zsinóros barkett, Valeria flanel, molesin és különféle plüsch barkettek, továbbá creton, voile, toile, nálam minden időszakban nagy választékban található.

Menyasszonyi kelegyek!

Len, creasz, irlandi és rumburgi vászon, chiffon, kanavász és nanjin, pamut és lenből damaska és esikós grádi, lenből damaska asztal-készlet, 6—12 és 24 személyre, színes kávé-abroszok és garniturok, különféle szín- és minőségben, ripsz, goubelin, juta és imperial ágytakarók, hozzá hasonló butorkelmék és szőnyegek, valamint minden mi e szakmába vág, nálam nagy készletben áll.

Dús választék!

Valódi himalaja gyapju-kendőkből, sephir, cachemir és selyem kendőkből, sephir tricót-derék különféle szín-, nagyság- és formában.

Végül tudatom a n. é. közönséggel, hogy nagy fáradságom után, sikerült a Markovits tele z.-radványi gyapju-szövet gyárból készítményeket megszerezni és azt ugyanazon árban, mint ő maga árusítja, t. vevőim rendelkezésére boesajítani.

Midőn a n. é. közönség b. rendelményeit kérem, igérem, hogy törekedni fogok bizalmukat, pontos és lelkiismeretes kiszolgálással kiérdemelni.

5-6

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel
LANDAU A. FIA.

HIRDETMÉNY.

Özv. Szathmáry Király Pálné ő méltósága Eger-Lövői gazdaságában — az e napokban létrejött haszonbérbeadás folytán — ezennel eladóvá tétetik 185 drb magyar faj különféle kora és nemű gulyabeli marha, 931 drbból álló egynyiretű juh-állomány, 266 drb sertés, 1 teljesen használható állapotban lévő Clayton-Shuttleworth-féle cséplőgép és Garreth-féle 8 lóerejű locomobil a hozzátartozó felszereléssel és gépszerszámokkal.

A venni szándékozók szíveskedjenek maguk, akár a tulajdonosnőnél F.-Zsolezán, akár Eger-Lövön lakó Mlakker Ede tisztartó urnál bővebb felvilágosítást szerezni.